

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 2. An. Et quomodò Attributa diuina tum inter se, tum ab essentià
Dei distinguantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

essarium; & quid contingens in vniuersum; ex dictis in Pharo Scient. disp. 11. liquidum est.

10 Sexto potest diuisio attributorum fieri in ea, quæ omnino sunt intrinseca Deo, vt bonitas, intellectus, voluntas &c. & in ea, quæ per aliquid extrinsecum aliqua ratione complentur, vt dominium, gubernatio, remuneratio, & similia. Quorum rursus alia extrinseca Deo, & alia semiextrinseca sunt, prout explicabitur infra quæst. 7.

11 Septimo denique attributa latæ vocis vsurpatione alia temporanea sunt; quia Deo in tempore incipiunt, aut etiam desinunt conuenire, vt esse creatorem, gubernatorem, remuneratorem, &c. Alia sunt æterna; quia ab æterno, & in æternum illi conueniunt, vt esse bonum, sapientem, immensum, & reliqua huiusmodi. De quibus omnibus prout talibus infra disput. 9. tractandum est.

12 Porro attributa diuina trifariam concipi, significarique possunt, atque etiam solent. Primo in concreto, vt per hæc nomina sapiens, omnipotens, creator, dominus, &c. Secundo in abstracto, vt per hæc sapientia, omnipotentia, creatio, dominium, &c. Tertio per modum exercitij, vt per hæc verba sapio, omnia potest, creat, dominatur, &c. Quibus eisdem tribus modis potest, & solet à nobis concipi, significarique omnis actus iuxta doctrinam vniuersalem tactam disp. 1. quæst. 3. & latius tractatam in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 4.

13 Obseruandum tamen est ad extremum, nomina, quæ per metaphoram, seu translationem Deo solent attribui in sacris litteris, vt penitentia, dolor, obliuio, & similia, intra attributa diuina non recenseri; quia quod illa propriè significant, non conuenit Deo; & quod per illa quasi indirectè intenditur denotari ex ijs, quæ verè Deo conueniunt, suum habet iam non esse proprium, sub quo inter attributa diuina connumeretur.

QVÆSTIO II.

An, & quomodo Attributa diuina tum inter se, tum ab essentiâ Dei distinguantur.

14 **Q**uadruplex potest, quoad rem attinet, distinctio excogitari; realis scilicet, formalis ex naturâ rei, siue Scotica, virtualis, & rationis. De quibus sigillatim, summamque dicendum est in hac quæst. an & qualiter attributis diuinis, aut conueniant, aut non conueniant, ex his quæ fusiori calamo dedimus scripta in Pharo Scient. disput. 13. à quæst. 4.

15 Et primum, quod attinet ad distinctionem realem, (supposita quidditate eius ex se satis notâ, & ibi quæst. 2. à nobis expositâ), vt certum apud omnes est supponendum, ea attributa diuina, quæ per aliquid extrinsecum Deo quoquo modo constituantur, siue complentur in suo conceptu, quo ad tale extrinsecum realiter esse distincta ab essentiâ Dei; quia essentiâ Dei non potest esse idem realiter cum aliquo, quod est realiter extra ipsam. Erunt quoque talia attributa realiter quoad talia extrinseca distincta inter se, quoties extrinseca ipsa realiter inter se distincta fuerint, vt constat, Deinde etiam est

supponendum tanquam certum secundum fidem ex materia de Trinitate, personas diuinas Patris, Filij, & Spiritus sancti, atque adeo etiam earum personalitates, & origines realiter esse inter se distinctas, Quibus suppositis, dicendum restat de attributis communibus intrinsecis omnino Deo tum inter se, tum cum essentiâ, & de personalibus cum ipsâ essentiâ comparatis.

Propositio 1.

16 Omnia attributa intrinseca Deo tam personalia, quam communia omnino sunt idem realiter cum essentiâ diuinâ; atque adeo nullâ prorsus distinctione reali distinguuntur ab illâ.

Hæc propositio omnino est certa secundum fidem, prout contra quosdam errores oppositos ipsi ex Concilijs, & Patribus, atque etiam ratione demonstrauimus in Pharo Scient. disput. 13. quæst. 4. Vnde eius probationes petendæ sunt.

Propositio 2.

17 Quæcumque realiter sunt idem cum essentiâ diuinâ, etiam sunt idem realiter inter se; exceptis attributis Dei personalibus, seu relationibus, quæ realiter inter se opposita, atque adeo distincta sunt.

Hanc etiam propositionem certam secundum fidem esse, loco citato ostensum est. Argumenta autem, quæ contra vtranque fieri possunt ibidem quæst. 7. ex professo proposita sunt, & diluta.

18 Venio ad distinctionem formalem ex natura rei, seu Scoticam, quæ duæ quæque formalitates obiectiua, quantumuis realiter identificata inter se, formaliter ex naturâ rei nihilominus independenterque ab intellectu nostro dicuntur ab Scotistis distingui per veram formalemque distinctionem, à qua habent à parte rei, vnam non esse aliam, siue esse extra aliam formaliter. Pro qua distinctione fit.

Propositio 3.

19 Distinctionem Scoticam formalem ex naturâ rei nullatenus admittendam esse in diuinis aut inter essentiâ, & attributa seu communia, seu personalia, aut inter attributa ipsa communia; quinimo etiam increatis esse omnino impossibilem, multa argumenta tum theologica, tum philosophica persuadent.

Quæ quidem in nostrâ Pharo Scient. disp. 13. citata quæst. 5. videnda sunt. Vbi etiam quæst. 7. videri possunt soluta argumenta, quæ ab Scotistis pro suâ eiusmodi distinctione fiunt, aut etiam fieri possunt.

20 Iam verò de distinctione virtuali dicendum sequitur. Quæ quidem potius est æquivalentia quædam distinctionis, quam vera, & formalis distinctio; in eoque consistit, vt duæ formalitates ita realiter sint prorsus idem, vt in ordine ad

ad sufferenda sine repugnantia prædicata contradictoria segerant, ac si realiter essent prorsus distinctæ; eo quod realiter convenit vni prædicatum, quod non convenit alteri. Vti in mysterio Trinitatis Paternitati convenit realiter distingui à Filiatione, quod tamen non convenit essentia realiter identificata cum illa. Et essentia convenit realiter communicari Filio, quod ipsi Paternitati, cum qua essentia est idem, non convenit, &c. Hinc sit.

Propositio 4.

Id, quod nomine distinctionis virtualis significari intenditur, in Deo, salva fide, negari non potest inter conceptus aliquos obiectiuos identificados realiter.

Est clarum. Quia, supposita fide, omnes tenentur confiteri, essentiam diuinam, & Paternitatem idem esse realiter. Essentiam communicari Filio, Paternitatem verò non communicari realiter, Paternitatem distingui à Filio, essentiam verò non distingui realiter. Et consequenter prædicata aliàs ex se contradictoria, (qualia ista sunt), realiter convenire Paternitati, & essentia, quæ realiter sunt prorsus idem, Et consequenter rursus Paternitatem, & essentiam, ob suam infinitudinem talis esse eminentiæ, vt, cum realiter sint prorsus idem, realiter nihilominus possint sufferre sine repugnantia prædicata contradictoria non minus, quam si realiter essent distinctæ. Quod est, Paternitatem, & essentiam in ordine ad sufferenda prædicata contradictoria rebus realiter distinctis æquivalere, siue perinde se gerere, ac si realiter distinguerentur. Quod ipsum est, eas æquivalenter, seu virtualiter esse distinctas à parte rei: cum verè, & formaliter sint prorsus idem. Nequit igitur de primo ad vltimum, supposita fide, negari in Deo, inter aliquos conceptus obiectiuos identificados realiter id, quod nomine distinctionis virtualis significari intenditur.

Itaque esse in Deo Paternitatem, & essentiam talis eminentiæ, vt citra realem distinctionem prædicata contradictoria valeant sine contradictione sustinere realiter, à nullo Catholico negari potest. Idque ipsum, & non aliud significari intenditur, quando dicuntur illa à parte rei distingui virtualiter. Ex quo patet, qui huiusmodi distinctionem virtuales negant, ab ijs, qui affirmant in re discrepare non posse, sed tantum in modo loquendi: eoque solum posse inter ipsos controuersiam reduci, an Paternitas, & essentia ob præfatum titulum virtualiter sint dicenda inter se distinctæ; vel secus.

Propositio 5.

Paternitas, & essentia, & vniuersim quicumque conceptus obiectiuus talis in Deo sint eminentiæ, vt, cum sint prorsus idem realiter, re ipsa nihilominus verè, & sine contradictione conueniant illis prædicata contradictoria, meritò dici possunt, & debent distingui à parte rei virtualiter.

Primo: quia cum huiusmodi conceptus in ordine ad munus subeundi talia prædicata sine repugnantia æquivalent rebus distinctis, siue

perinde se gerant, ac si distincti essent verè, & formaliter, iure optimo, & magna cum proprietate dicuntur distingui virtualiter: sicut piper propriissimè dicitur virtualiter esse calidum; quia in ordine ad munus calefaciendi perinde se gerit; ac si esset calidum formaliter. Secundo: quia, modus iste concipiendi, & explicandi per hæc æquivalentias diuina mysteria non parum lenit eorum difficultatem, aptissimèque omnium terminos præbet expeditos ad illa more scholastico tractanda, ad eorum rationem, quantum possibile nobis est pro præfati statu, reddendam, & ad facilius, ac expeditius illa ab argumentis aduersantibus propugnanda. Quod certe per solam distinctionem rationis diuinarum formalitatum, præstari nequit, vt contendunt plures Theologi. Quæ omnia ex dictis à nobis in Pharo Scient. disput. 13. quæst. 6. & 7. constant.

Propositio 6.

Distinctio virtualis in ordine ad suscipienda prædicata contradictoria nullatenus in creatis est admittenda, sed ab illa prorsus veluti à peste, & pernicie Philosophiæ abhorrendum est: quinimo ne in Deo quidem debet admitti, nisi vbi fides compellit eam adstruere; eo quod veritas aliqua, aut reuelata, aut ex reuelatis sequuta absque tali distinctione constare non potest.

Quippe, non compellente fide diuina, in cuius obsequium captiuandus est intellectus, perfectio captum eius excedens, qualem exposcit, supponitque talis distinctio, in rebus concedenda non est: inde enim ingentia absurda in Scientijs humanis sequeretur, prout latius in Pharo Scient. disput. 13. quæst. 6. citata, proposit. 3. & 4. expositum est.

Accedamus iam ad distinctionem rationis ab intellectu nostro oriundam, repertamque inter formalitates diuinas realiter identificatas, quatenus illa distinctæ nobis representantur, & apparent, distinctionemque, & pluralitatem prout sunt obiectiuè in intellectu nostro sortiuntur cum in se se, & à parte rei omnino sint vnum, & idem. Pro qua sit.

Propositio 7.

Essentia, & relationes diuinae inter se se distinguuntur per nostram rationem: quemadmodum essentia, & attributa communia, ipsaque attributa inter se.

Hæc propositio certa iam citra dubium est apud omnes Theologos; tamen aliqui Nominalium quondam illi contradixisse dicuntur. Eam ex Concilijs, & ex communi Patrum consensu stabilimus in Pharo Scient. disput. 13. quæst. 8. Satisque ex se ab experientia ipsa videtur manifesta. Esse autem in ea sermonem de distinctione rationis ratiocitanatæ, id est habentis fundamentum ex parte rerum, ex ibidem dictis est notum. Vbi etiam est adnotatum, attributa tum personalia, tum communia, dum concipiuntur vt actus quidam essentia Dei tanquam subiecti, veluti modi quidam à re per rationem nostram ab essentia ipsa distingui.

H

Vtrum

27 Vtrum autem formalitates diuinæ identif-
cæ realiter ita per rationem nostram distinguan-
tur, vt aliæ ab alijs ex parte obiecti, siue ob-
iectiue præscindantur, sequentes propositiones de-
terminant.

Propositio 8.

28 Intellectus noster pro hoc statu non
solum potest, sed prorsus debet circa mys-
terium Trinitatis obiectiue præscindere,
vt credere, & confiteri valeat veritates ca-
tholicas, quæ in tali mysterio fundantur.

Propositio 9.

29 Vbicunque inter diuinas formalitates
distinctionem virtuales in ordine ad præ-
dicata contradictoria, necessarium fuerit,
admittere, ibidem inter easdem præcisio
obiectiua ab intellectu nostro oriunda nec-
essario admittenda est.

Propositio 10.

30 Præscindere nos obiectiue in diui-
nis, non solum relationes ab essentia, &
ab attributis communibus; sed etiam
attributa communia tum ab essentia, tum
inter se, multa argumenta theologica per-
suadent.

Propositio 11.

31 Præscindere nos ex parte obiecti for-
malitates realiter identificatas tam in crea-
tis, quam in diuinis, multa argumenta
philosophica ostendunt.

Quatuor hæc vltimæ propositiones vberri-
mè sunt à nobis monstratæ in Pharo Scient. di-
sp. 13. quæst. 9. Vbi quomodo præcisiones istæ
formalitatium obiectiue non in rebus ipsis, sed in
phantasmatis substitutis, in quibus illæ cogno-
scuntur, sicut ab intellectu nostro, abundè etiam
est explicatum; Multaque alia ad præcisiones ip-
sas obiectiuas spectantia subiuncta sunt. Quæ om-
nia ibidem sunt videnda.

Propositio 12.

32 Prædicata, siue attributa Dei meta-
physicè transcendentia eodem modo, ser-
uata proportione, atque non transcenden-
tia, mutuaque præcisione præscinduntur ab
intellectu nostro. Imo præcisio obiectiua
non mutua huiusmodi prædicatorum tran-
scendentium metaphysicè transcendentia
omnino impossibilis est.

Constat hæc propositio ex dictis in Pha-
ro Scient. disput. 13. citata, quæst. 10. Vnde
explicatio eius, & probationes petendæ sunt.

Propositio 13.

33 Formalitates diuinæ realiter identif-
cæ tum non gaudentes, tum etiam gau-
dentes distinctione aliqua virtuali in ordi-
ne ad prædicata contradictoria nullatenus
sunt præscindibiles obiectiue, adhuc de
potentia Dei absolutà ab ijs, qui vident
Deum intuitiue, seu quoquo modo cogno-
scunt per propriam speciem. Imo ne for-
maliter quidem, siue ex parte actus sunt ab
eisdem præscindibiles, prout volunt multi
Recentiores.

Explicatio etiam, & probationes integra
huius propositionis in eadem Pharo Scient. dicta
disput. 13. quæst. 11. videndæ sunt.

Propositio 14.

34 Impossibile omnino est, quòd intelle-
ctus Dei, aut Beatorum, aut quorumuis
Deum ipsum cognoscentium intuitiue, siue
per propriam speciem aliquo genere distin-
ctionis rationis distinguat aut perfectiones
diuinas, aut diuinam substantiam.

Videantur etiam probationes huius propo-
sitionis, & explicatio eius loco citato quæst. 12.

QVAESTIO III.

*Quomodo Attributorum, siue prædicatorum
Dei alia intrinseca ipsi Deo, & alia
extrinseca, & alia semi-
extrinseca sunt.*

35 PRO explicatione est supponenda doctrina
vniuersalis de actibus intrinsecis, extrinsecis,
& semiextrinsecis suis subiectis, quam de-
didimus in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 4. & di-
sp. 8. quæst. 3. vbi actum vniuersalissimè sum-
ptum primò diuisimus in physicum, & meta-
physicum, appellantem physicum illum, qui phy-
sicè est superadditus subiecto, cuius actus est,
ab eoque subinde adæquate distinctus physicè;
metaphysicum autem eum, qui per nostram ra-
tionem dumtaxat est superadditus suo subiecto;
cum eoque subinde ipsa est idem saltem inadæ-
quate. Secundo actum physicum diuisimus in in-
trinsecum per adhesionem, extrinsecum, & semi-
extrinsecum; metaphysicum verò in intrinsecum
per identitatem, & semiextrinsecum, Huiusmo-
dique diuisiones, & earum membra fusè explica-
uimus, prout ibi videndum.

36 Quo eodem pacto diuidi etiam posset prædi-
catum, siue attributum Dei late acceptum: quan-
doquidem omne prædicatum aut est actus subiecti
sui ex proprio conceptu, aut per modum actus
eius concipi potest, siue in abstracto sumpti, siue
in concreto, siue per modum exercitij significabi-
lis per verbum iuxta dicta supra quæst. 1. num. 12.
omnesque subinde diuisiones actus potest subire,
vt etiam constat ex dictis locis citatis, Ceterum,
dum agimus in speciali de prædicatis, siue attri-
butis Dei, aptius compendij causa, omnis alijs
diui-